

INNOAIR
SOFIA MUNICIPALITY

Моделиране на атмосферно замърсяване в градска среда

Димитър Атанасов
Национален институт по метеорология и хидрология

Онлайн семинар „Моделиране на атмосферното замърсяване“
24 септември 2021, София

Съдържание

- Какви са особеностите при дисперсията на замърсители в градска среда?
- On-line и off-line моделиране
- Общински програми за подобряване на качеството на атмосферния въздух (КАВ)

Фактори определящи

Качеството на Атмосферния Въздух (КАВ) :

- Емисии [кг/ч]
- Метеорологични условия
разсейване = дисперсия → концентрации [мкг/м³]
- Особености на района
- Фоново замърсяване

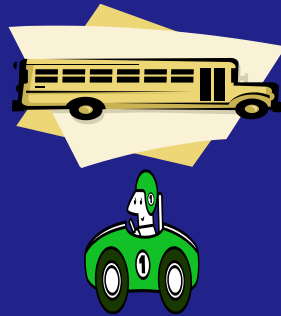
Особености на КАВ в градска среда – при емисиите

битово отопление

ПЛОЩНИ ИЗТОЧНИЦИ

транспорт

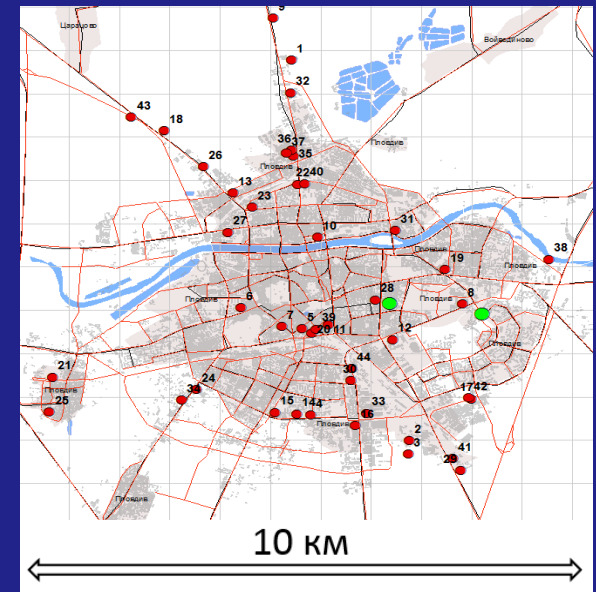
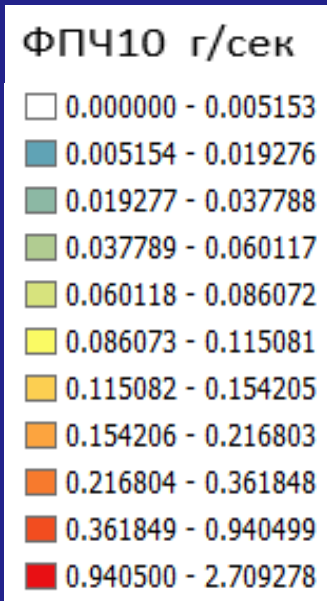
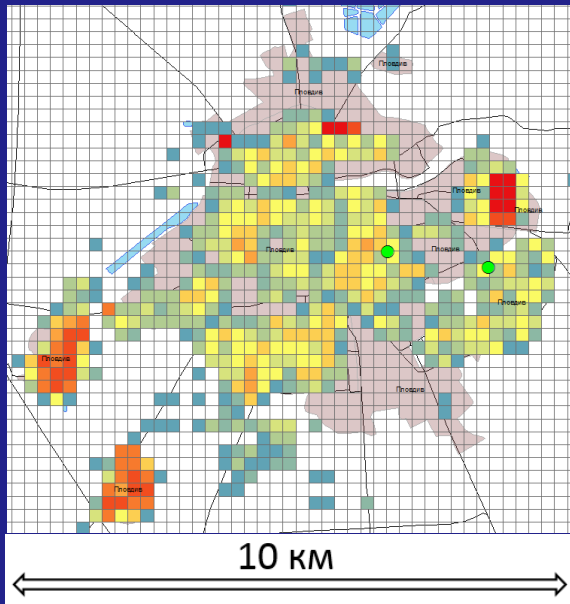

ЛИНЕЙНИ ИЗТОЧНИЦИ

индустрия

ТОЧКОВИ ИЗТОЧНИЦИ

Особености на КАВ в градска среда

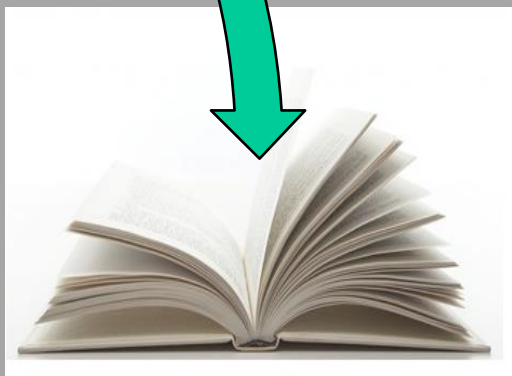
- в метеорологията и
- в концентрациите на замърсители

- Вятърът в град е по-слаб
- Температурата е по-висока – остров на топлина
- Въздушните потоци „носещи“ замърсителите „обикалят“ сградите
- Резултат - концентрациите на замърсителите са силно нехомогенно разпределени по територията на града

Моделиране off-line и on-line

Off-line

Програма
за КАВ

... и се слага ●
до разработване на
седваща КАВ програма ,
след няколко години

On-line

Оперативно действащи системи
(в реално време)

- работят автоматично,
без човешка намеса
- работят непрекъснато
- Предоставят продукцията си периодично
(на всеки час, ден, ...)

Програми за подобряване

Качеството на Атмосферния Въздух (КАВ) в населените места

- “Горещи точки “ по отношение на КАВ

- Програми за подобряване на АВ
  - Анализ на резултатите от мониторинга на КАВ
  - Инвентаризация на емисиите ; разпределение в пространството и времето
  - Анализ с помоща на дисперсионно моделиране
  - Принос на източниците
  - Изготвяне на план за действие – мерки за подобряване на КАВ
  - Сценарии - очакван ефект от мерките за подобрене на КАВ

- Изготвяне на програмите
  - Частни фирми със свои, или наети експерти.
  - НИМХ снабдява изпълнителите с входна метеорологична информация за дисперсионното моделиране.

Моделиращи системи използвани за разработване на програмите за подобрене на КАВ общините в България

- Моделираща система AERMOD
разработена от American Meteorological Society (AMS) and
the U.S. Environmental Protection Agency (EPA)
- Моделираща система SELMA-GIS
разработена от Lohmeyer Consulting Engineers – Германия + ...

Моделираща система AERMOD

AERMET- метеорологичен препроцесор

Изисква почасова информация за скорост и посока на вятъра и температура при земята, облачност и сутрешен аерологичен сондаж (плюс ,опционно : радиация и височина на слоя на смесване) . Създава входни почасови файлове за AERMOD .

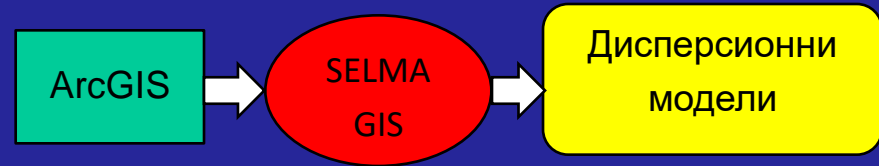
AERMOD – “new generation” гаусов плум дисперсионен модел

- стационарен за една стъпка (1 час);
- третира точкови, линейни, площни и обемни източници
- отчита релефа:
  - при неустойчива и неутрална стратификация потокът “прескача” хълма
  - при устойчива стратификация , част от потока “прескача” хълма, а друга го заобикаля

AERMAP – препроцесор дефиниращ изчислителната мрежа и терена

Режим на работа – пресмятания за всеки час от моделирания период (година), след това се усреднява за средни дневни, ... , годишни стойности

“Моделираща” система SELMA-GIS

AUSTAL2000 – официален регулаторен модел на German Federal Environ. Agency

3-D лагранжев дисперсионен модел ; 3-D диагностичен модел за полето на вятъра над сложен терен; опция за отчитане ефекта от сгради

PROKAS – параметризация на CFD модела MISKAM за пресмятане дисперсията на емисиите от транспортния трафик по улици и улична мрежа

OML-Highway – гаусов модел за пресмятане дисперсия от трафика по магистрали, с отчитане на индуцирана от трафика турбулентност

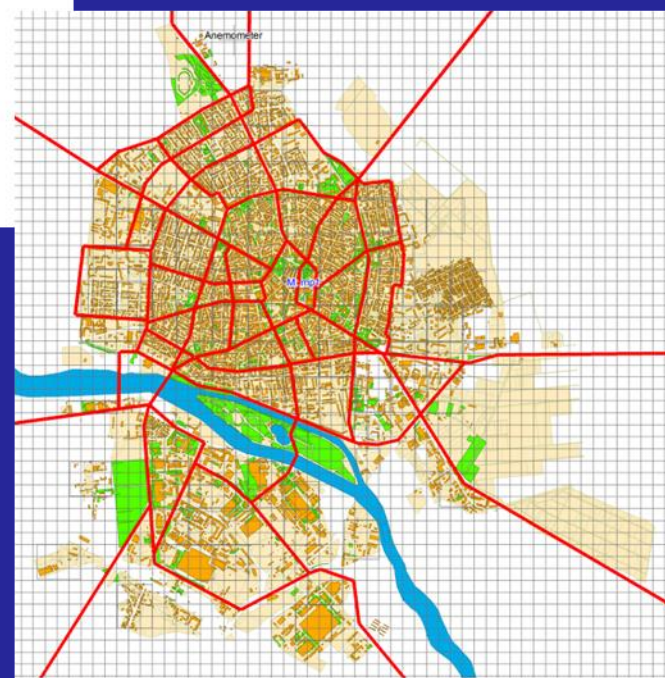
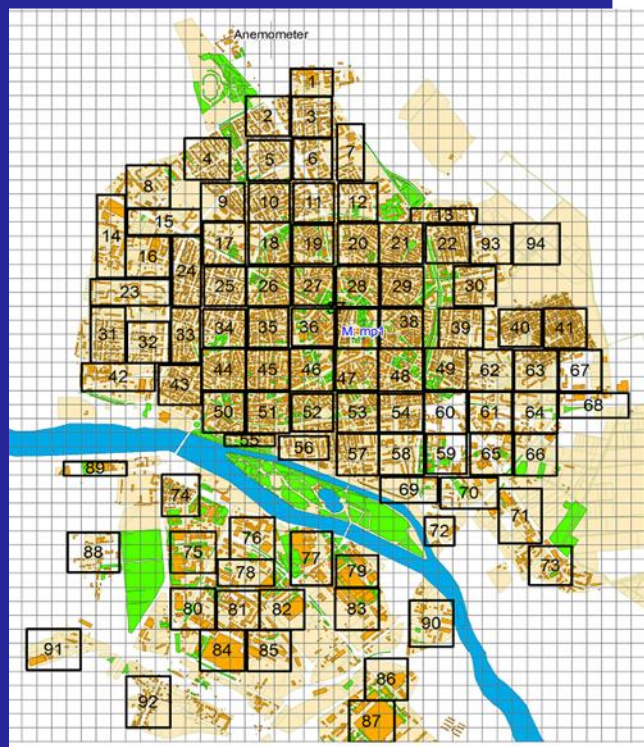
MARS/MUSE – 3-D мезомащабни ойлерови модели отчитащи химически трансформации на замърсителите ; **MEMO** - прогностичен мезомащабен метеорологичен модел

MISKAM - CFD модел за потока и дисперсията в локален мащаб, отчитащ сградите (мрежата се дефинира съобразно сградите)

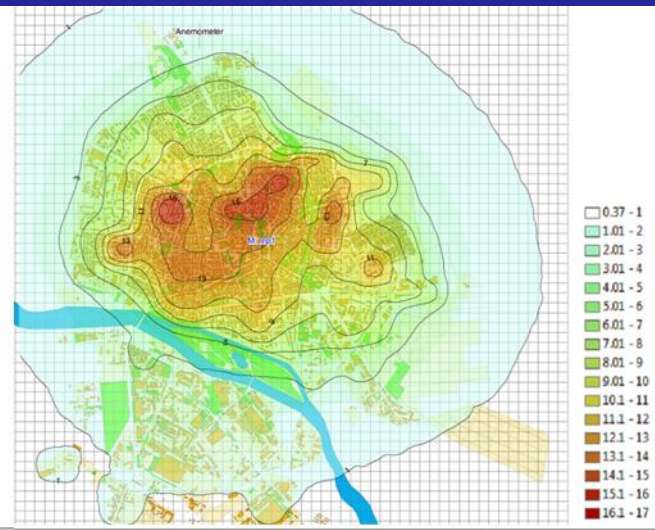
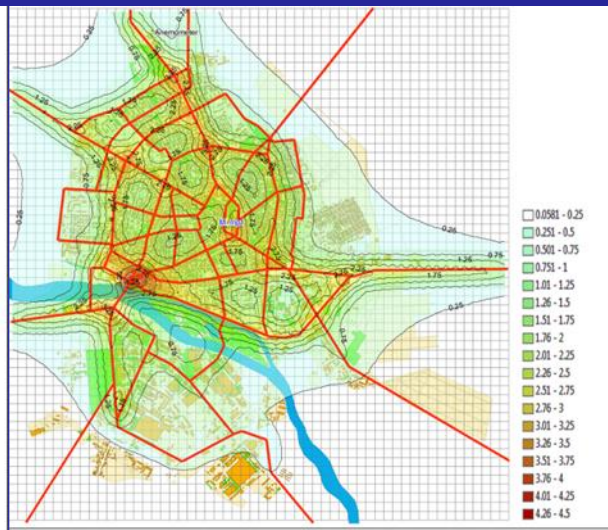
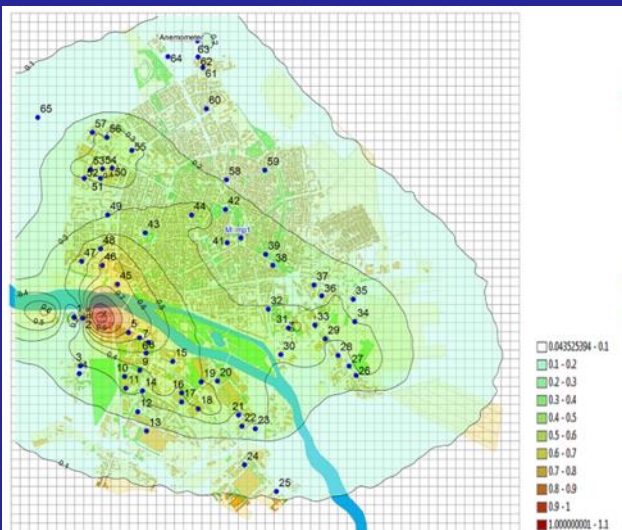
Режим на работа на SELMA-AUSTAL2000

- пресмятания за всеки час от моделирания период
- в статистически аспект, средно за зададен период

Инвентаризация на емисиите разпределение в пространството и времето

Анализ с помощта на дисперсионно моделиране

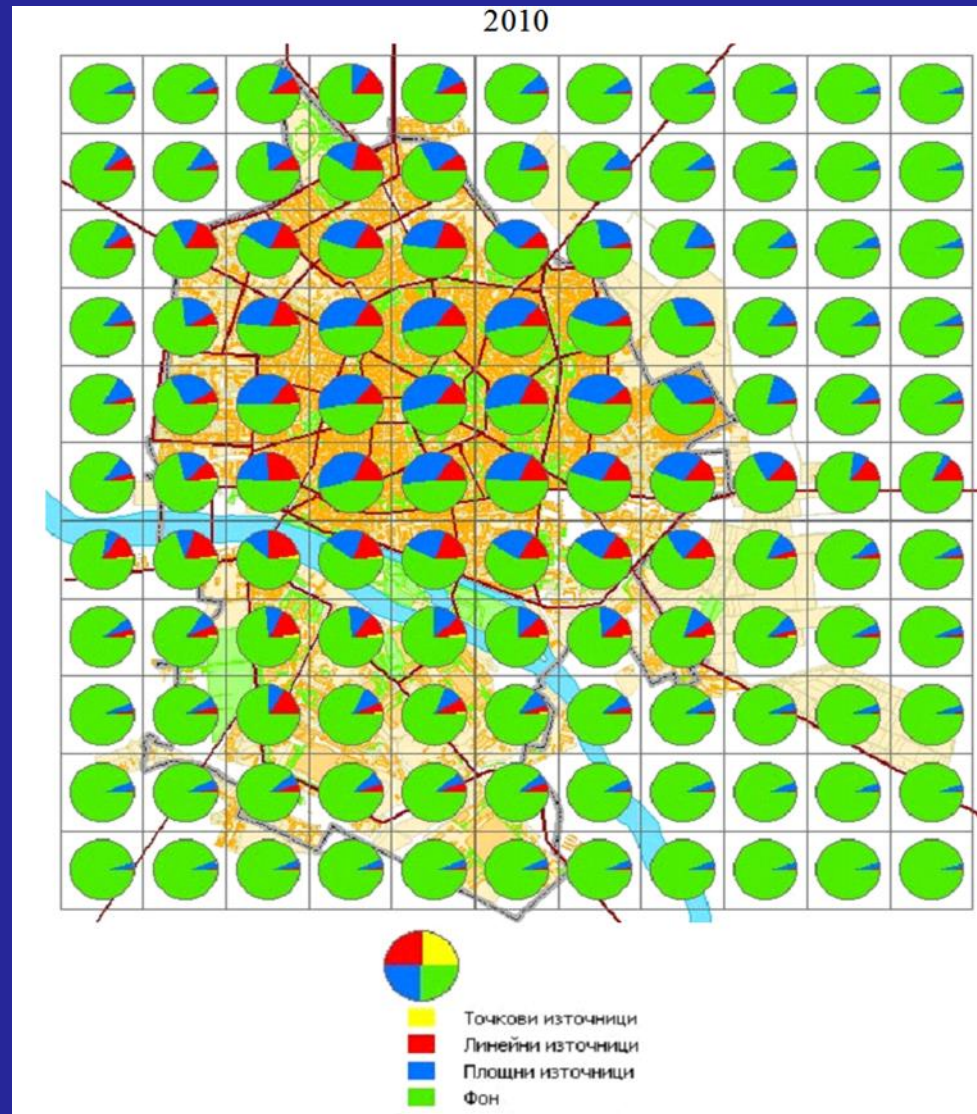
Фиг.3.7.16 Поле на приземни концентрации на ФПЧ₁₀ [µг/м³], причинено от промишлените предприятия (&3.2.3) в гр.Пазарджик през 2010г.

Фиг.3.7.2 6 Поле на приземни концентрации на ФПЧ₁₀ [µг/м³], причинено от изгорелите газове от транспорта (&3.2.3) в гр.Пазарджик през 2010г.

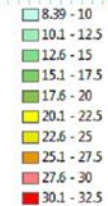
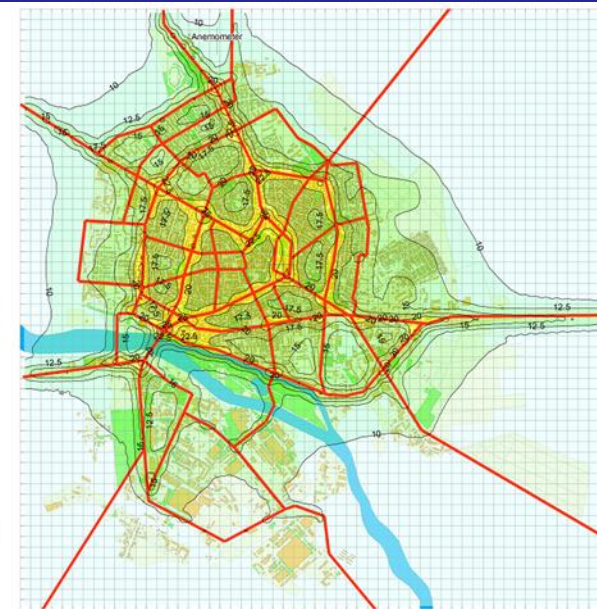
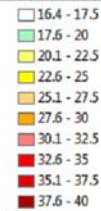
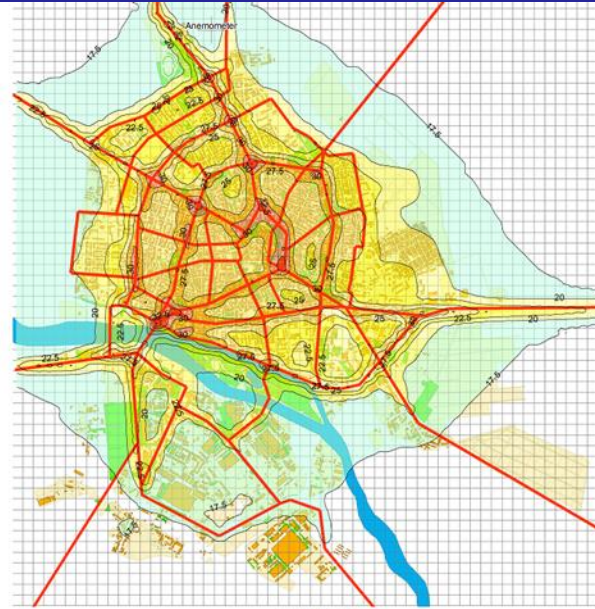
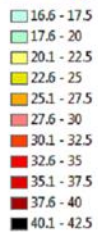
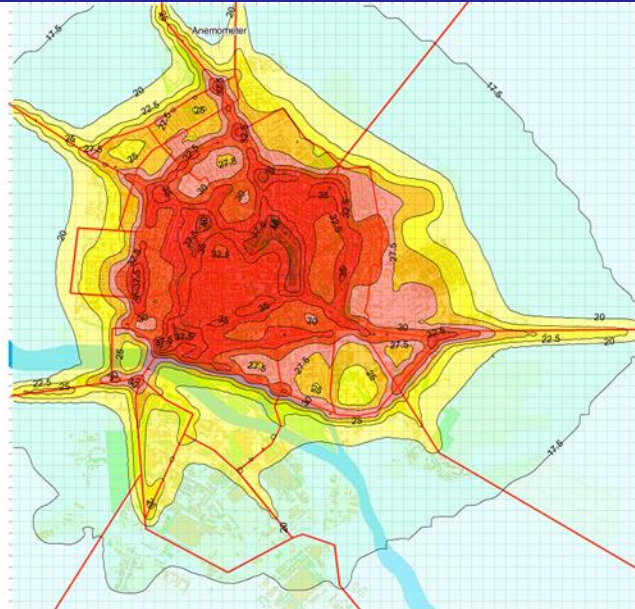
Фиг.3.7.3 6 Поле на приземни концентрации на ФПЧ₁₀ [µг/м³], причинено от битовия сектор (&3.2.3.3) в гр.Пазарджик през 2010г.

Принос на източниците

Сценарии - Мерки за подобрене на КАВ

Фиг.4.1 Средногодишни приземни концентрации на ФПЧ₁₀ през 2010

Фиг.4.2 Резултат от сценарий №1 – прогнозни средногодишни приземни концентрации на ФПЧ₁₀

Фиг.4.3 Резултат от сценарий №2 – прогнозни средногодишни приземни концентрации на ФПЧ₁₀

*Благодаря
за
вниманието*

За контакт :

Димитър Атанасов

Департамент „Метеорология“

Национален Институт по Метеорология и Хидрология

GSM: 0895 093 008; 0889 622 267

e-mail: dimiter.atanassov@meteo.bg